

обороздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України. Тому в розмежуванні обох злочинів (ст. 111 та ст. 111-1 КК України) важливе значення матиме судова практика [3].

Підсумовуючи, варто зазначити, що в умовах воєнного стану надзвичайно потрібним є швидке реагування з боку держави на нові загрози, що виникають у зв'язку з воєнною агресією. Найбільш уразливою сьогодні є національна безпека України, адже ворог посягає в першу чергу на неї. Тому внесення змін до Розділу I «Злочини проти основ національної безпеки України» є актуальним та важливим кроком у захисті суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності, обороноздатності, державної, економічної та інформаційної безпеки України.

Література

1. Кримінальний кодекс України. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 07.05.2022).

2. Покарання за зраду. Якою є відповідальність за колабораційну діяльність. Всеукраїнське професійне юридичне видання «Юридична газета онлайн». URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/pokarannya-za-zradu-yakoyu-e-vidpovidalnist-za-kolaboraciyunu-diyalnist.html> (дата звернення: 07.05.2022).

3. Кравчук О., Бондаренко М. Колабораційна діяльність: аналіз нової статті 111-1 Кримінального кодексу України. Вектор прав людини. URL: <http://hrvector.org/podiyi/22-03-20-mbo> (дата звернення: 07.05.2022).

УДК 343.22(043.2)

Лисько Т.Д., к.ю.н.,
Козінська Д.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРИЧЕТНІСТЬ ДО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ: ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Довгий час причетність до кримінального правопорушення кваліфікували як співучасть у кримінальному правопорушенні, що призводило до завищеної оцінки суспільної небезпечності причетного діяння та особи, яка його вчинила. Усе це мало наслідком необґрунтоване застосування однакових мір покарання до винних у скоєнні основного кримінального правопорушення та причетних до нього осіб [1, с. 21]. У сучасній юридичній літературі досі триває дискусія навколо доцільності існування причетності до кримінального правопорушення як одного з інститутів кримінального права. Деякі дослідники вважають, що інститут

причетності до кримінального правопорушення не є актуальною проблемою для науки кримінального права [2, с. 306]. Схожі міркування щодо значущості та доцільності розгляду причетності до злочину як самостійного кримінально-правового інституту висловлювали ще в середині ХХ століття деякі радянські вчені, зазначаючи, що необхідно відмовитись від інституту причетності до злочину, оскільки він не відповідає потребам судової практики [2, с. 15–16].

Сучасне кримінальне право України визначає причетність до кримінального правопорушення як кримінально протиправну діяльність, яка пов'язана із вчиненням кримінального правопорушення певною особою. Також можна сказати, що це різновид суспільно-небезпечної поведінки особи, яка не містить ознак співучасті в кримінальному правопорушенні, що вчиняється іншою особою, проте такого, що стосується скоєного кримінального протиправного діяння або безпосередньо злочинця через вчинення ним кримінального правопорушення, і не дає можливості виявленню або розкриттю кримінального правопорушення або затриманню злочинця. Тому, наявність причетності випускає співучасть і навпаки, наявність співучасті усуває причетність.

Серед дослідників немає єдиного розуміння правової природи причетності до кримінального правопорушення, її поняття та ознак, переліку видів причетності до кримінального правопорушення, а також місця причетності до кримінального правопорушення в системі кримінального законодавства України. Це пояснюється тим, що в кримінальному законодавстві України, як і раніше, немає спеціальних правових норм, які б чітко визначали, що є причетністю до злочину, які її ознаки та види. Термін «причетність» у законодавстві не використовується, він запропонований теорією кримінального права.

Більшість авторів притримується думки, що поняття причетності охоплює три види кримінальної протиправної діяльності: 1) приховування; 2) неповідомлення; 3) потурання. М. І. Мельник виділяє ще один вид причетності до кримінального правопорушення – заздальгідь необіцяне сприяння учасникам злочинних організацій (ст. 256 КК України) [3, с. 184].

Майже всі дослідники, характеризуючи причетність до кримінального правопорушення, указують на дві відмінні ознаки: 1) наявність певного зв'язку з уже наявним явищем, а саме вчиненням кримінальним правопорушенням, кримінальним правопорушенням, яке готується або вчиняється; 2) відсутність сприяння вчиненню самого кримінального правопорушення [4, с. 241].

Проаналізувавши існуючі підходи, можемо виділити такі ознаки причетності до кримінального правопорушення: 1) це діяння, передбачене Особливою частиною КК; 2) причетність пов'язана із кримінальним

правопорушенням, що вчиняється іншою особою; 3) кримінальне правопорушення, якого стосується причетність, вже вчинене іншою особою.

Отже, якщо переглянути вищенаведені ознаки причетності до кримінального правопорушення, можна сказати, що причетність до кримінального правопорушення – це умисна дія або бездіяльність, яка посягає на суспільну безпеку та передбачена кримінальним законом, і пов'язана із завершеним кримінальним правопорушенням або діями, які утворюють незакінчене кримінальне правопорушення, не сприяють його підготовці й учиненню, а отже, не знаходяться в причинному зв'язку зі злочинним результатом. Причетність до кримінального правопорушення має спеціальні властивості та грає роль своєрідного каталізатора злочинності. Саме тому вдосконалення кримінально-правової регламентації причетності до кримінального правопорушення є досить актуальним на даний час.

Література

1. Беніцький А.С. Правова природа причетності до злочину. *Кримінально-правові та кримінологічні аспекти протидії злочинності*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Одеса, 24 лист. 2017 р.). Одеса: ОДУВС, 2017. С. 21-23.

2. Наумов А.В. Российское уголовное право. Курс лекций. В двух томах. Т. 1. Общая часть. 3-е изд., перераб. и доп. Москва: Юрид. лит., 2004. 496 с.

3. Мельник М.І., Клименко В.А. Кримінальне право України. Загальна частина. Київ, 2008. 376 с.

4. Смушак О., Дердюк Б. До питання про зміст поняття «причетність до кримінального правопорушення». *Підприємництво. Господарство. Право*. 2021. № 3. С. 240-243.

УДК 343.337(043.2)

Лисько Т.Д., к.ю.н.,
Захарчук Н.П., Кулик А.І., здобувачі вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ (СТ. 438 КК УКРАЇНИ): ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ПРАВЗАСТОСУВАННЯ

Сучасне право, як національне, так і міжнародне, стоїть на позиціях визнання людини, її прав і свобод найвищою соціальною цінністю, на забезпечення якої має бути спрямована діяльність як органів влади конкретних держав, так і всієї міжнародної спільноти в цілому. При цьому принциповим є те, що основні права людини, визнані міжнародним